

Индикатори иновативних активности, 2018–2020.

Учешће пословних субјеката са бар једном врстом иновација износи 54,79%. Иновативно је више од 69% великих пословних субјеката, око 58% средњих пословних субјеката, док је међу малим пословним субјектима око 54% иновативно. Иновативне активности су готово исто заступљене код пословних субјеката који се баве производним и услужним делатностима – иновације је увело преко 54% пословних субјеката.

1. Пословни субјекти према иновативности, делатности и величини

	Укупно	Иноватори	Пословни субјекти који нису увели иновације	Учешће иноватора у %
Укупно	21877	11986	9891	54,79
Мали пословни субјекти	18355	9874	8481	53,79
Средњи пословни субјекти	2873	1664	1209	57,90
Велики пословни субјекти	649	448	201	69,03
Производни пословни субјекти	5150	2802	2348	54,41
Услужни пословни субјекти	16727	9184	7543	54,91

У погледу регионалне заступљености, иновације производа и процеса имају учешће преко 45%, али су неравномерно заступљене по регионима. Регионална заступљеност иновација производа и процеса креће се у распону од 46,5% (Београдски регион) до 10% (Регион Јужне и Источне Србије).

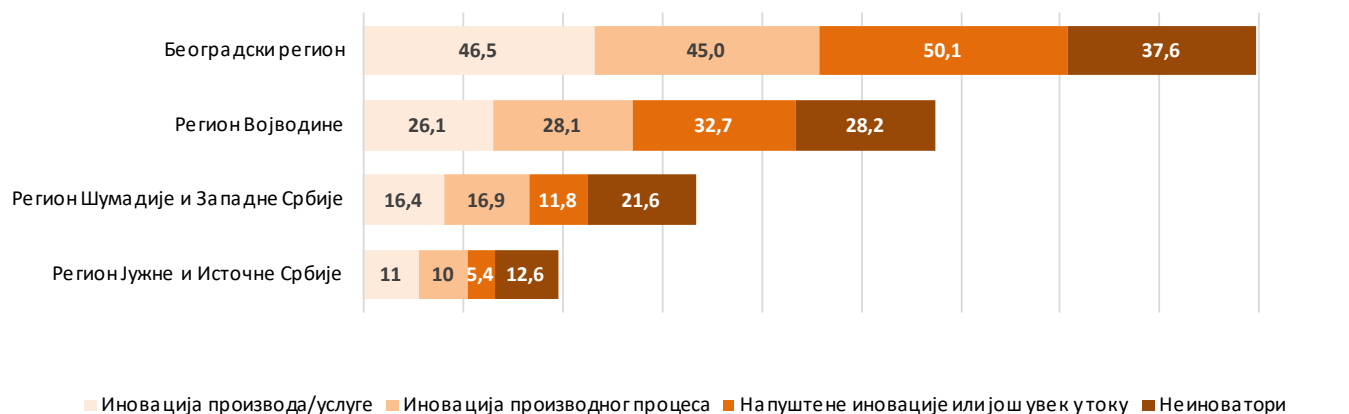
2. Заступљеност врста иновација према територији и величини пословног субјекта

Територија	Величина	Пословни субјекти – иноватори			Неиноватори
		иновација производа/услуге	иновација производног процеса	напуштене иновације и иновације у току	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	Укупно	8455	9554	1782	9891
	Мали	6838	7719	1338	8481
	Средњи	1278	1439	346	1209
	Велики	339	396	98	201
Београдски регион	Укупно	3929	4303	893	3719
	Мали	3233	3523	678	3247
	Средњи	542	602	176	398
	Велики	154	178	39	74
Регион Војводине	Укупно	2206	2681	583	2786
	Мали	1759	2189	473	2370
	Средњи	360	390	82	345
	Велики	87	102	28	71

2. Заступљеност врста иновација према територији и величини пословног субјекта (наставак)

Територија	Величина	Пословни субјекти – иноватори			Неиноватори
		иновација производа/услуге	иновација производног процеса	напуштене иновације или иновације у току	
Регион Шумадије и Западне Србије	Укупно	1387	1619	210	2135
	Мали	1106	1281	124	1789
	Средњи	220	266	63	314
	Велики	61	72	23	32
Регион Јужне и Источне Србије	Укупно	933	951	96	1251
	Мали	740	726	63	1075
	Средњи	156	181	25	152
	Велики	37	44	8	24
Регион Косово и Метохија	Укупно	...	...	...	...

Граф. 1. Заступљеност врста иновација према територији (%)

3. Пословни субјекти према врсти иновативности и секторима делатности

	Иноватори								Неиноватори, %
	укупно		производа/услуга		производног процеса		напуштених иновација или иновација у току		
	број	%	број	%	број	%	број	%	
Укупно	11986	54,8	8455	38,6	9554	43,7	1782	8,1	45,2
A – Пољопривреда, шумарство и рибарство	145	34,7	50	12	133	31,8	11	2,6	65,3
B – Рударство	36	51,4	19	27,1	30	42,9	2	2,9	48,6
C – Прерађивачка индустрија	2592	56,5	2086	45,5	2138	46,7	420	9,2	43,5
D – Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	29	37,2	9	11,5	22	28,2	4	5,1	62,8
E – Снабдевање водом и управљање отпадним водама	145	46,9	80	25,9	130	42,1	20	6,5	53,1
F – Грађевинарство	676	44,1	390	25,4	598	39	63	4,1	55,9
G – Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	1945	54,6	1441	40,4	1454	40,8	166	4,7	45,4
H – Саобраћај и складиштење	544	47,8	285	25	491	43,1	92	8,1	52,2
I – Услуге смештаја и исхране	537	69,4	449	58	423	54,7	9	1,2	30,6
J – Информисање и комуникације	2367	59,2	1362	34,1	1843	46,1	504	12,6	40,8
K – Финансијске делатности и осигурање	169	44,8	118	31,3	150	39,8	25	6,6	54,9
L – Пословање некретнинама	35	39,3	34	38,2	31	34,8	4	4,5	60,7
M – Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	2437	57,6	1901	44,9	1809	42,8	417	9,9	42,4
N – Административне и помоћне услужне делатности	329	45,9	231	32,2	302	42,1	45	6,3	54,1

Највећа заступљеност пословних субјеката иноватора је у сектору Услуга смештаја и исхране, скоро 70% и у сектору Информисање и комуникације, око 60%, док је најмања заступљеност иноватора у сектору Пољопривреде, шумарства и рибарства, око 35%.

Удео у укупном приходу од иновација производа/услуга

У структури прихода пословних субјеката иноватора доминира учешће прихода од продаје непромењених или занемарљиво мало промењених производа и износи преко 86%. Учешће од продаје производа/услуга који су нови за пословни субјекат и учешће од продаје производа/услуга који су нови на тржишту збирно износи око 14%.

Граф. 2. Структура прихода иноватора (%)

Издаци за иновативне активности

Учешће трошкова за набавку машина и опреме је око 80% и представља највећи удео укупних издатака за иновативне активности пословних субјеката, док је око 20% средстава уложено у све остале активности.

Граф. 3. Структура издатака пословних субјеката, 2020. (%)

Фактори као препрека иновационим активностима

Код већине пословних субјеката постојала је потреба за иновирањем али нису иновирали због превеликих трошкова – скоро 25%, или недостатка сопствених финансијских средстава за иновације – око 22% пословних субјеката.

4. Значај фактора који су били сметња иновационим активностима

Фактори	Значај			
	висок	средњи	мали	занемарљив
Недостатак финансијских средстава у пословном субјекту	21,6	22,8	19,3	36,3
Недостатак средстава од кредита или приватног капитала	13,8	18,4	20,9	46,9
Тешкоће у добијању грантова или субвенција од државе за иновације	15,8	14,5	17,5	52,1
Превисоки трошкови	24,8	26,1	16,0	33,2
Недостатак квалификованог стручног особља	17,5	25,4	17,9	39,3
Тешкоће у налажењу партнера за сарадњу	10,2	21,1	22,4	46,3
Недостатак приступа екстерном знању	6,9	17,8	24,2	51,2
Неизвесна тражња тржишта за иновативном робом и услугама	11,0	22,5	20,4	46,1
Велика конкуренција на тржишту	14,3	24,5	22,3	38,9
Други приоритети предузећа	15,0	24,3	20,0	40,7

5. Запослени са високим образовањем или образовањем стеченим након факултета (мастер, специјалиста, магистар, доктор наука)

У укупној популацији пословних субјеката око 10% чине они у којима нема запослених са високим образовањем, с тим да су то углавном мали пословни субјекти. Највећи број средњих пословних субјеката запошљава од 10% до 24% високообразованих, док више од трећине великих пословних субјеката запошљава од 10% до 24% високообразованих кадрова.

	Запослени са високим образовањем или образовањем стеченим након факултета						
	0%	1–4%	5–9%	10–24%	25–49%	50–74%	75–100%
Укупно	9,9	16,5	12,1	19,0	11,2	11,5	19,8
Мали	11,4	16,0	10,3	17,1	10,6	12,3	22,3
Средњи	2,2	20,3	21,4	27,1	14,3	7,1	7,6
Велики	0,6	15,1	20,2	36,2	16,0	8,2	3,7

Пореске олакшице за научноистраживачки рад и друге иновативне активности искористило је само 0,9% пословних субјеката, док је 8,3% пословних субјеката користило пореске олакшице за друге врсте активности.

Бенефити за животну средину

6. Иновације са бенефитима за животну средину, %

Методолошке напомене

Подаци приказани у овом саопштењу представљају резултат истраживања о иновативним активностима у пословним субјектима од 2018. до 2020. године. У истраживању су иновативни пословни субјекти дефинисани као пословни субјекти који су у посматраном периоду увели иновацију производа или процеса, или су имали иновације које су напуштене, односно које још нису завршене. Кључни фактор за иновативне активности одређеног пословног субјекта представља величина тог субјекта.

Издаци за иновативне активности укључују улагања у развој нових производа, улагања у увођење новог производа на тржиште, средства усмерена на значајно усавршавање постојећих производа, услуга или процеса, као и средства за иновационе пројекте који још нису довршени.

Истраживањем су обухваћени следећи издаци пословних субјеката: набавка машина, опреме, зграда и других материјалних средстава; маркетинг, изградња брэнда, рекламирање (укључујући интерне трошкове и набављене услуге); обуке сопствених запослених (укључујући све интерне трошкове који укључују и зараде запослених за време обуке, и трошкове услуга набављених од других); дизајн производа (укључујући интерне трошкове и набављене услуге); развој софтвера, рад на базама и анализи података (укључујући интерне трошкове и набављене услуге); регистравање, архивирање и праћење сопствених права интелектуалне својине (ПИС) и набавку или лиценцирање ПИС-а од стране других.

Истраживање о иновативности пословних субјеката спроведено је на основу репрезентативног узорка. Узорак је алоциран на подручју Републике Србије до нивоа региона, пропорционално броју пословних субјеката. Узорак чине 3 709 малих, средњих и великих пословних субјеката. Велики пословни субјекти су обухваћени у целини. Оквир за избор узорка јесу активни пословни субјекти добијени из Статистичког пословног регистра, који садржи 21 877 пословних субјеката. Добијени резултати су пондерисани и израчунати на нивоу популације пословних субјеката.

Анкета о пословним субјектима спроведена је на узорку стратификованом према величини пословног субјекта (мали: 10–49 запослених, средњи: 50–249 запослених и велики: преко 250 запослених), по делатностима (групе делатности према КД 08) и територијалној заступљености до нивоа региона (НСТЈ 2). Реализација узорка износи преко 79%. Од изабраних пословних субјеката 1,5% није нађено на адреси, док на анкету није одговорило око 19% пословних субјеката.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Контакт: jasmina.krstic@stat.gov.rs, тел.: 011 2410-414

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, Београд, Милана Ракића 5
Телефон: 011 2412-922 (централа) • Телефакс: 011 2411-260 • www.stat.gov.rs

Одговара: др Миладин Ковачевић, директор
Тираж: 20 • Периодика излажења: двогодишња